

LUPETA

Apate sa tiscare zi de iudic.
 abonament: 1 an 28 cor., 6 luni 12 cor.,
 3 luni 6 cor. — Românii: 1 an 6 cor.

— Telefon Nr. 47—82.

... APARE ...
 sub direcția unui
 comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația:
 BUDAPESTA, VII., István-ut 11
 inserțiuni după tariful
 Scrisori neîncercate se refuză.

Pace între maghiari și între naționalitățile Ungariei.

E ceva simptomatic, cum se ivește din când în când chestia de împăciuire a naționalităților în Ungaria.

Acest fenomen politic dovedește două lucruri. Întâi, că nu este pace între naționalități, și a doua, că lumea dorește în mod instinctiv, cu stăruință, să fie pace, să se molcomască spiritele agitate, să se facă împăciuire.

Românul, blând și binevoitor, nobil și înțelept, din firea sa om de pace, și în zicătorile sale, în formă de proverb exprimă sentimentul acesta, când zice, că o pace bună și în dreptate ajunge mai mult decât un război de ură și de asuprire.

Nu este deci nici o îndoială, că noi românii voim pace, precum nici un, om nepreocupat, nu poate spune, că noi românii am pus cândva pedeci în calea păcii, am zădărnicit cândva ni-zuințe serioase și sincere, cari au ținut la scopul frumos, de a încheia pace cu contrarii noștri politici.

Să nu ne perdem în negurile istoriei trecutului îndepărtat. Avem date, avem fapte de mare valoare, în istoria noastră contemporană.

Durere aceste fapte, precum dovedesc noblețea și bunăcredința românilor, așa arată de altă parte lipsa de tărie, lipsa de bun simț și de sinceră bunăvoință în contrarii noștri.

Să cităm câteva momente.

Misiunea lui Dragoș și Buteanu, la eroul Avram Iancu, în vremea cea mai grozavă de agitațiuni sufletești, de patimi deslănțuite, în zile de război civil, crunt și îngrozitor.

Nizuințele spre pace, în anii 1866—7, priia consfăturile urmate între Francisc Deak și prietini lui, și între deputații români din acele vremuri.

Provocarea directă, și formală a ministrului-president Lónyai, către Mitropolii români în anul 1872, ca să-și formuleze dorințele și postulatele politice, cari să formeze apoi baza și temeiul tratativelor de împăciuire a națiunii române.

Au mai fost apoi o sumedenie de cercări de împăciuire, unele mai serioase, altele mai efemere. Unele au fost puse la cale și pe tapet, cum se zice, de factori competenți în politică.

Aici am putea număra, poate, gruparea cu „viitorul“ între cele efemere

ar fi „Controla“. Să nici nu se pomenească între noi!

S'a mai ivit un număr destul de considerabil de oameni, politicieni de profesiune, sau diletanți, între români și între maghiari, cari voiau și vreau „a tout prix“, — pace.

Intre acestia caută se amintim sforțările unui Moldovan Gergely, Alexits, și alți minorum gentium.

Din parte maghiară s'au făcut discuțiuni serioase asupra chestiei, din partea fruntașului Ludovic Mocsary.

Cel mai nou, și să vorbim după gust, cel mai modern împăciuitor este dr. Emil Babeș.

Sunt și în politică moșteniri de mare preț, de netăgăduită valoare.

Așa, Francisc Kossuth a moștenit dela tatăl seu, Ludovic, dreptul de a realiza independența Ungariei.

De ce să nu avem și noi un fiu, care se realizeze idea politică a tatălui seu?

Cu atât mai vârtos, pentru că împăciuirea naționalităților este un drept, și este și o datorință a tuturor politicienilor din Ungaria.

Prima îndreptare, ce trebuie se facem în toată acțiunea dlui dr. Babeș, este, să-i aducem aminte, că ea nu este inițiată, nu este sulevată de domnia sa.

Di dr. E. Babeș poate să aleagă, ce cale vrea se bată în acțiunea de împăciuire. Vrea să-i urmeze lui Dragoș și Buteanu, vrea să primească punctul de vedere al celor chemați, din anul 1872, sau poate vrea să meargă după cei dela „Viitorul“, sau se va însoți cu Moldovan din Cluj?

Dacă e vorba de acțiunea împăciuitoare a regretatului V. Babeș, succesorul de drept, ar face bine, dacă ne ar informa, în ce anume direcțiune, și pe ce bază, din a cui încredințare, a condus lucrarea de împăciuire?

Toți oamenii serioși recunosc, că chestia aceasta de împăciuire, este un lucru mare, e cea mai vitală și cea mai interesantă chestie a Ungariei.

Prin urmare, cine se atinge de dânsa, trebuie să aibă *pregătiri, competență, și misiune.*

Altfel ușor se poate întâmpla, se auză vorba grea de admonițiune: „sutor ne ultra crepidam“, cea ce înseamnă, că românii nu primesc bucuros și cu mâni legate, ori-ce încercare, pe terenul acesta.

Noi stăm pe un teren solid, istoric,

de drept public, proclamat de principiu de guvernare al tuturor bărbatilor de stat ai Ungariei, a monarhiei, a lumii întregi:

„Egala îndreptățire a naționalităților“.

Aceasta idee este tăria noastră. Cel ce zidește pe aceasta temelie, solid și bun lucru săvârșește, cel ce lucrează pe alte temeuri, lucru zădarnic face, cel ce se atinge de ea sau vrea se o strice: sfârâmat va rămânea de dânsa pentru vecii vecilor. Amin.

Cronica sălbătăciilor. Din o scrisoare ce ni-se trimite, scoatem următoarele:

«In comuna Fersing, comună învecinată cu Șomcuta (comitatul Sătmar), zilele trecute s'a săvârșit un nou act de barbarie jandarmărească. Mă mărginesc a raporta numai cazul în sine, facă-și lumea cititoare părere despre siguranța vieții cetățenilor în Ungaria veacului al 20-lea.

«Țăranul român Zaharie Pop a Petri din Fersig rămăsese în urmă cu plata dărilor. I s'a sequestrat prin urmare, tot ce avea în casă: albituri de pat, hainele lui, ale nevestii și ale fetii. In ziua de 5 Noemvrie n. executorul, însoțit de întreaga comisie de execuție și de doi jandarmi, au descins în comună pentru a scoate lucrurile la vânzare.

«Bietul țăran — om cu ceva stare — s'a rugat de comisie să nu-i facă rușinea să-i vândă albiturile și hainele, ci meargă în grajd, unde are boi, vaci și porci, vândă-le pe aceste, sau aștepte-l până după amiază că până atunci va face el de rândul banilor.

«Comisia, însă, a refuzat împlinirea acestei rugăminti juste, stăruind să se vândă lucrurile din casă. Bietul Pop, supărat, necăjit, și-a dat căciula de pământ, și fără arme, s'a pus în ușa și i-a zis comisiei: aici nu vă las să intrați.

«Nearmat, bietul om nici nu putuse să fie amenințator.

Și cu toate aceste, unul dintre jandarmi, — beat — fără ori-ce somație, s'a apropiat de el și l'a străpuns drept în inimă. Zaharie Pop a căzut la pământ și și-a dat sufletul.

«După el rămân patru orfani nevrăstnici.

«Lumea de aici e revoltată adânc».

Până aci scrisoarea.

Noi constatăm, că în timpul din urmă procedurile aceste cu salve, cu întâpări

de baionete fără a se face măcar somările reglementare au devenit un sistem.

Mai înainte când urma să fim împuşcați, cel puțin une-ori ni-se dădea un avis. Acum nici atât. Pe semne, va fi ajuns mucle la deget și e zor și grabă mare să se curățească «patria» de «dușmani».

Așa înțelegem. Cu somările s'ar perde o clipă, două, și s'ar putea chiar ca unul ori altul dintre urgisiții de Valahi ori Slovaci condamnați la moarte să scape cu viață.

Dacă dlui ministru i-se va adresa vre-o întrebare cu privire la sălbătăcia din Ferșig — să găcim ce va răspunde dl ministru?

— Că jandarmul și-a făcut datoria.

Iar noi tot ne mai închipuim, că jandarmii sunt înarmați pentru paza ordinii și siguranței. De câte ori să ne mai spună dl ministru, că dator ia jandarmilor săi este de a'i masakra pe cetățenii pacinici?

„Inceputul începuturilor“ se intitulează în „Tribuna“ un articol prim, care poartă șifra (R).

Vorbele „inceputul începuturilor“ s'ar referi la încercările de sondare ale dlui Dr. E. Babeș, care însuși și-le poreclise astfel, pentru a nu fi prea pretensiv.

Foarte cruțător, foarte manierat, articolul din „Tribuna“ fixează anumite convingeri, cari trăiesc în sufletele oamenilor noștri, de pildă:

„până nu se schimbă purtarea guvernului, până ce ne este dat să scriem Panade, Pecica, Cristian, Cernova, nu se poate vorbi serios nici măcar de „inceputul începuturilor“ unor tratări de înțelegere cu guvernanții“.

Apoi:

„Obștea românească nu înțelege să fie menajată un astfel de guvern și dietă, ci aplaudă numai lupta înverșunată, pe care Dr. Vaida o reprezentase cu atâta hotărâre“.

Cât pentru ținuta deputaților naționali, căroră dl Dr. E. Babeș le face imputarea, că ar fi provocători — nu știu de altfel, dacă dl Babeș referia această imputare, de-

putaților, ori altor fruntași ai partidului nostru național, ceea-ce ar fi în cazul de față același lucru — articolul din „Tribuna“ ține să se știe, că:

„nu numai, că poporului nostru nu i-se par prea radicali deputații; ci, dimpotrivă, li-se fac obiecțiuni în unele și în altele“.

Delegațiunile. După o veste mai nouă delegațiunile vor fi chemate în 20 ale lunii viitoare la Viena. Discuția bugetului se va începe în 26 ale lunii viitoare.

Sesiunea ordinară se începe la mijlocul lunii Ianuarie.

Ieșirile din partidul patruzecișoptist nu s'au încheiat. Vineri a ieșit baronul Victor Thoroczkay. Descompunerea se începe și în cluburile din provincie. — Profesorul Apáthy István din Cluj și-a anunțat ieșirea din partid. În orașul Kecskemét s'a aranjat un conduct cu torțe în onoarea deputatului Szappanos. Gruparea lui Holló și-a reluat vechiul obicei de a se întâlni la câte-o cină comună, de acum în restaurantul Kovács. Mai nainte cinele aceste se țineau la Drechsler.

ROMÂNIA.

Comisiunea parlamentară.

Comisiunea parlamentară a ținut Joi dimineața ședință sub presidenția d-lui D. Sturdza.

S'a continuat și s'a sfârșit discuțiunea privitoare la proiectul judecătorilor de ocoale. Toate articolele proiectului au fost citite și aprobate, după câte-va neînsemnate discuții.

După amiazi comisiunea a discutat proiectul relativ la desființarea trusturilor arendăsești. Ședința sa ținut tot sub presidenția dlui Sturdza. Inceputul în desființarea trusturilor arendăsești l'a făcut proiectul de lege asupra asociațiilor țărănești, prezentat de dl Protopopescu. Acel proiect nu a' acordat însă personalitatea morală obștiilor de cât în aceea-ce privea relațiunile lor cu proprietarii de moșii. Această lacună vine s'o umple legea de față, orga-

nizând personalitatea obștiilor pentru toate relațiunile lor în legătură cu arendarșea sau cumpărarea de moșii.

D-l Sturdza a recomandat proiectul spre primire.

D-l V. Antonescu e în contra proiectului, căci prin proiect se va ajunge la proprietatea colectivă.

Dl I. G. Duca spune, că d-sa, a fost director al băncilor populare sătești, a avut mai mult de cât ori-cine prilejul să constate cât de mult au avut de suferit țărâni din pricină, că legea d-lui Protopopescu nu le acorda o personalitate morală completă. D-sa găsește nejustificată temerea d-lui V. Antonescu, că moșiile cumpărate de obștii ar deveni proprietate colectivă. Înainte de toate obștiile au obligațiunea de a împărți pământul cumpărat în primul an după cumpărare. Dacă e ceva ce nu se poate împărți, atunci se exploatează în comun. Dar oare proprietățile tuturor societăților pe acțiuni nu sunt tot colective?

Ședința s'a ridicat la 7 seara.

Vineri se discută proiectul casei rurale, ce va fi depus de dl ministru al domeniilor.

Croații în parlamentul Ungariei.

Toată lumea se întreabă, ce vreau Croații?

Răspunsul e foarte divergent, după poziția politică, a omului, care dă acest răspuns, sau după spiritul partidului, de care se ține.

Șoviniștii noștri scrâșnesc din dinți, bat din mâni și din picioare, zbiară, înjură, amenință, fac zgomot infernal, cinstea, demnitatea parlamentului o umilesc până la pământ.

Croații, la rândul lor, fac asemenea, strigă, zbiară, înjură. Câte-odată gândești, că se vor lua la bătaie formală.

Se suspendă ședința. După ce și-au vărsat veninul, viforul se mai calmează, președintele deschide din nou ședința. Dă cuvântul oratorului croat. Deputatul regalului Slavoniei și Croației se ridică, senin, impasibil, ca și când nu s'ar fi întâmplat nimic, și începe:

— Visoki sabore! — va se'zică: Onorată adunare!

Zgomotul, injuriile, străgătele încep de nou, continuă, se alternează, când «cres-

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA“.

Mă însor!

(Amintiri.)

— Urmare —

A intrat o pauză lungă, în care Măglaș ascunzându-și fața între filele unei gazetei pornografice franceze, î-mi arată pe furis cu degetul un clișeu care indica pacostea unui tip bătrân, ce rupsese pânza dela biliard. Apoi cu o smâncitură din ochiu î-mi îndrumă privirea asupra adversarului său făcându-mă să înțeleg, că și lui îi s'a întâmplat aceiași nenorocire. Și din nou îl cuprinsese un răs convulsiv, așa încât însăși starea mea sufletească într'un moment a trecut din un extrem la altul. Întâi cuprins de o melancolică compătimire față de situația critică a amicului Barbarosa, pentru-că în proximal moment să izbucnesc și eu într'un ris homeric, pe care nu l'am putut stăpâni.

«Ce vă tot umflați aci mă idioților?» să răsti poetul vădit indignat de neobrăzarea noastră.

Pentru a nu-i răspunde mă scol și fac o tură în jurul oblongului verde pe fața căruia am descoperit fără multă greutate într'un colț o brazdă cu mult mai pronunțată și mai lungă decât pe fața unui «bursch» nemțesc.

Rana aceasta desigur că era dublă în inima amicului meu, a cărui legitimă nervozitate abia acum o înțelegeam.

O singură salvare era: crima să fie acoperită de mister până când un nou duo se va înjgheba la luptă. În acest caz toată responsabilitatea trecea asupra nouilor combatanți.

Toate așteptările noastre însă au fost zadarnice, căci numai firile excentrice se îndeletnicesc cu potolirea pasiunilor, pe un timp când altă lume î-și sparge capul prin burouri, căutând să pună la cale rosturile unei vieți din ce în ce mai complicate.

O liniște de mormânt se întinse pe întreg cuprinsul acestei vaste săli, care servește de mausoleu oamenilor în viață. Casierița acest sphinx sinistru rămânea ore întregi nemișcată, trudindu-se să-și mute privirea pierdută de pe o masă pe alta, de pe un geam pe altul.

Se apropie amiaza. Pe stradă zgomotul începe a se accentua din ce în ce tot mai mult. Trăsurile apar și dispar cu iuteală prin geamul larg de sticlă. Pe trotuare publicul se îndeasă grăbit din toate părțile. Din când în când se rupe din convoi câte un individ, deschide ușa și apare majestuos, cu fața plină de mulțumire, pentru a-și bea cotidiană «țuică la pahar».

Pentru noi ora aceasta era una dintre cele mai critice. Obicinuița, de a fi punctuali la masă începusem a nu o mai practica din motive foarte lesne de înțeles, dar necesitatea de a mulțumi bestia eului nostru fie numai cu o cheftă ne silea să recurgem la fel și fel de stragemte.

Mai întâi o minuțioasă examinare a feței pentru a ghici pe amphytrionul zilei, care tot-deauna ne lasă într'o completă desamăgire.

«Cum stai trocare?» mă întrebă Barbarosa. Era și aceasta o întrebare numai de formă, pentru-că foarte rar mi s'a întâmplat să pot da un răspuns afirmativ.

(Va urma.)

«când mai «piano», până se perân-
dă oratorii Croați.

— Câte-odată se aude și vre-o vorbă în
limba maghiară, din partea Croaților:
«Tisztelt Ház!» — Onorată Casă!

În cazuri de aceste fratele Croat citește
din scrisoare câte un discurs politic, care
este mai mult un act de acuză împotriva ne-
dreptăților, sau a încălcărilor de lege, ce
sunt siliți a suferi din partea guvernului,
la ei în țară, în iubita lor patrie Croată,
sau în Cameră, de la politicianii rabuliști,
din partea majorității parlamentare, into-
lerante, subversive.

La aceste expuneri și observări ale
Croaților, guvernul, sau vre-unul din ma-
joritate, răspund în mod și în termeni
vehemenți, cu accent violent, ridicând a-
supra lor acuzele cele mai grave, că ei,
Croații, adică acești deputați și prietini
lor vreau desfacerea relațiilor politice,
vreau ruperea totală, vreau nimicirea le-
gilor fundamentale, cari stabilesc unitatea
de stat între Ungaria și Croația. Că vreau
înființarea unui stat «Iliric», sau «sud-sla-
vic», la sudul Ungariei, cu încorporarea
Dalmației, Bosniei și Herțegovinei.

Croații răspund și declară, că toate în-
vinuirile aceste sunt nedrepte și neînte-
meiate. Ei numai în contra nedreptăți-
lor se plâng și luptă pentru restabilirea
domniei legilor. Gravaminele lor princi-
pale sunt, că guvernele încearcă a știrbi,
din zi în zi, autonomia Croaților, că prin
instituțiunile comune cu Croația, guver-
nul introduce pe încetul un sistem de
maghiarizare, că în dietă, unde legea le
asigură dreptul de folosință al limbei lor
naționale, sunt întimpinați cu ură și cu ne-
încredere și li se fac imputări grave, pen-
tru că se folosesc de dreptul asigurat prin
lege.

Ori-cine vede, că această situație politică
nu e normală. E ceva îngrijitor la mijloc,
e o cauză gravă de neîndestulare și de
neîncredere.

Înțelepciunea politică ar pretinde, ca a-
ceste neajunsuri să se curme, ca încrede-
rea zdruncinată să se restabilească, pu-
terile politice, să nu servească spre dez-
binare, ci spre lucrare solidară spre sco-
pul comun: bunăstarea și progresul pa-
triei.

Noi, cari cunoaștem istoria noastră, is-
toria țării, istoria relațiilor noastre cu
maghiarii, suntem nevoiți a crede, că din
partea politice maghiare se fac mari a-
buzuri, se întâmplă călcări de lege, se
nesocotesc stipulațiunile codificate în legi,
se lucrează sub egida fantomei lor poli-
tice: idea de stat național maghiar, limba
și politica maghiară, dela Carpați până
la Adria, unica cultură națională maghiară
pe toată linia aceasta și ca pe alte prostii
politice de soiul acesta.

Și să nu se mire nimenea, dacă frații
Croați auzând și văzând aceste, nu numai
devin neliniștiți, bănuitori, dar observând
și fapte, cari justifică preocupările lor,
se pun pe teren de luptă, se apără, resping
încercările de maghiarizare și vreau să se
afirme în limba și dreptul lor național
în fața parlamentului și a lumii întregi.

Lucru firesc, că ajungând lucrurile ast-
fel pe ascuțit, nu se observă regulile de
moderațiune și de stimă reciprocă, ce ar
trebui se domineze în relațiunile politice,
dar mai ales în debaterile publice asupra
acestor relațiuni, în discursurile parlamen-
tare.

Nesațul șovinismului provoacă sentimen-
tul jaluziei și e lucru știut, că jaluzia, când
e justificată, ușor se preface în patimă,
iară patima, ori-cât se fie de nobilă și
de justificată, își permite fapte, cari trec
câte-odată peste marginile dictate de cum-
păneala rece și neagilată.

Constatăm, că politica exagerată a șo-
vinismului maghiar au produs resentiment
adânc în Croația și ne putem aștepta
la suprinderi, cari se înăsprească situa-
ția, prea-încordată și astăzi.

„Cea mai mare industrie a Ungariei“.

— De Björnstjesne Björnson. —

Marele ziar vienez «Neue Freie Presse» publică
în numărul său dela 15 Noemvrie un nou articol
al bardului norvegian în chestia barbarismului ma-
ghiar. Dăm scrisoarea aceasta în întregime :

O duzină de morți, tot atâția răniți grav
și mai mulți răniți ușor și prizonieri, —
iată prețul ce s'a plătit de curând în Un-
garia pentru sfințirea unei biserici slovace.

În afară de Ungaria, nimeni nu poate
să înțeleagă lucrurile de natura aceasta.
Contele Apponyi, — care mai dăunăzi a
promis să dea explicarea acestor lucruri,
cari în afară de Ungaria nu sunt înțelese,
— durere! — n'are timp. E atât de ocupat
cu noua sa lege școlară, cu destituirea
învățătorilor, cari nu știu unguerește, cu
numirea de alți învățători, cari cunosc
această limbă ciudată, cu închiderea șco-
lilor, în cari nu se propune unguerește
și cu deschiderea de școli nouă, în cari
numai unguerește se propune! El absolut
n'are timp.

Eu însă cred, că pot să-i vin într'aju-
tor.

Prea stimate domnule redactor, îmi
pui la dispoziție câteva coloane pentru
explicările mele, cari se bazează pe infor-
mațiuni primite din țara întregă?

D-ta, domnule redactor, cu siguranță
ai citit despre Pierre Louis Maupertuis
(1698—1759)? Despre vestita lui propu-
nere făcută lui Frideric cel Mare pentru
a ajunge din nou la un popor, care vor-
bește latinește? Aceasta avea să se facă
așa, că Regele ar fi fost să dea poruncă
să se încunjoare o bucată mare de pământ
cu un zid înalt; apoi, o mulțime de co-
pii mici aveau să fie luați dela părinții
lor și aveau să fie închiși între zidurile
aceste, unde n'ar fi auzit numai vorbă
lătinească, lătinească de dimineața până
seara târziu.

Această propunere excesiv de practică
— precum știți — a fost apreciată de
Voltaire după cuviință. Soartea li-a re-
servat însă maghiarilor, acestui popor ge-
nial, onoarea de-a executa ei acest plan.
Maghiarii au zidurile aceste: sunt fron-
tierele Ungariei, pe cari vestita vitejie
a maghiarilor le face insurmontabile. Au
și învățători: panmaghiarii înșiși. Cu
cartea și biciușca, cu legea și arma intro-
duc limba maghiară, o limbă, pe care eu n'o
cunosc, despre care, însă, se afirmă, că
ar fi înrudită cu limba turcească; prin ur-
mare, o limbă mult mai bună, decât limba
latină.

Motivele acestui procedeu al maghiari-
lor sunt foarte simple: nu există destui
maghiari. Maghiarii, în țara lor proprie,
sunt în minoritate. Producția nu e prea
mare, bunul Dumnezeu va cunoaște cau-
zele. Prin urmare, trebuie fabricați ma-
ghiar.

Iată, aici ni se prezintă cea mai
mare industrie a Ungariei; în fel-
lul ei, cea mai mare din lumea în-
treagă. 1)

La această cea mai mare industrie a
Ungariei aparține și vărsarea de sânge
din Cernova. Și se pricepe! Fiecare îl
slujește pe D-zău în felul său.

Preoți maghiari, poliție maghiară și
gloanțe maghiare sfințesc biserica slova-
cească în numele patronului ei, nobilul
conte panmaghiar Apponyi.

D-zău a dat celelalte popoare drept

1) E caracteristic pentru maghiari, că tot ceea-ce
fac e lucrul cel mai mare în lume. Așa de curând,
am învățat dintr'o gazetă guvernamentală că rapor-
tul dintre Slovaci și Maghiari e ca și raportul din-
tre Eschimoși și Norvegiani. Eschimoșii Ungariei
au produs însă mulți bărbați mari, ca Petofi și
Kossuth. Atât de sus stau dară peste ceilalți Es-
chimoși din lume chiar și Eschimoșii panmaghiari-
lor. Nu e minune? — Björnstjerne.

proprietate panmaghiarilor și aceștia fa-
brică din ei maghiari. Ce lucru mai cu-
minte ar și putea face? Din germani două
milioane și jumătate, din sârbi și croați
patru milioane, din slovaci, ruteni și români
împună și mai multe.

Panmaghiarii stăpânesc și trupul și sufle-
tul lor. Sunt hrana lor, cum le-au fost în-
totdeauna nemaghiarii. Toate domeniile
statului sunt ale panmaghiarilor, toate ofi-
ciile de-asemenea. Ei înșiși aduc legile,
ei înșiși le execută. Dacă celelalte popoare
își închipuie, că au și ele un drept oarecare,
— din momentul acela prigonirea le e
soartea, apoi martori falși, osândă și tem-
niță. Numai amenzile sunt veritabile, căci
din acestea profită panmaghiarii.

Până aici toate ar fi bine și în rându-
ială. Durere, însă, fericirea lor nu e de-
plină. De-asupra vieții lor plutesc nori
amenințători; căci țara panmaghiarilor e
înconjurată de popoare, cari numai fără
voie își dau acestei mari industrii a pan-
maghiarilor contingentul lor. Și aceste po-
poare sunt mult mai mari și mai puter-
nice. Ba, ce e și mai rău, panmaghiarii nu
sunt nici chiar ei stăpâni peste soarta
țării lor! E grozav: au un rege!

Prima dintre aceste primejdii n'ar exis-
ta dacă popoarele învecinate ar avea ta-
lentul de-a recunoaște privilegiul ce l-a dat
Dumnezeu celei mai mari industrii a Un-
gariei. Dar n'au acest talent. Înzădar le
prezintă lucrurile așa cum sunt în realitate,
nu le înțeleg. Prin urmare, trebuie trans-
formate, înfrumșetate și îmbrăcate în altă
haină. În limbile noastre europene simple
există pentru lucrurile aceste un cuvânt
simplu, de care, însă, aici nu mă pot folosi.
În limba maghiară (așa mi se spune) există
un cuvânt strălucit, sublim, care s'ar putea
traduce cam în felul: a vorbi în spirit pa-
triotic. Când un panmaghiar afirmă ceva ce
nu e așa: vorbește în spirit patriotic. În
privința aceasta și-a câștigat o destoinicie
neajunsă pentru noi, o destoinicie care tre-
buie că-și are temelii în aptitudinile de
rassă.

Vreau să invoc o pildă și trebuie să
revin prin urmare, la vărsările de sân-
ge dela Cernova.

Pentru mica biserică nouă de acolo, bie-
ții slovaci adunaseră toți banii. Biserica
avea să fie sfințită, dar ei s'au rugat să
se mai aștepte puțin până va putea asista
și preotul lor propriu. Episcopul panma-
ghiar, însă, doria din-adins ca biserica să
se sfințească înainte de ce ar putea să a-
siste și acest preot.

Patru preoți maghiari s'au dus în co-
muna aceasta însoțiți de un pretore și jan-
darmi. Poporul se strânge în ulicioara
strămtă din fața bisericii, voia să-i împie-
dece să între. Un preot maghiar (închi-
puiți-vă: un preot!) dă poruncă vizitiului
să mâne înainte! Țipete, zbierăte, vaiete,
oamenii sunt călcați în picioare, cai se o-
pintesc, apoi stau locului. Pretorele dă jan-
darmilor porunca să tragă focuri. La o
depărtare de câțiva pași, — de zece pași!
Fără orice somație prealabilă! Urmările în-
grozitoare le cunoaște astăzi Europa în-
treagă.

Iar când cazul acesta se aduce pe tapet în
Camera deputaților din Ungaria, vărsarea de
sânge numai decăt e transformată într-o în-
surrecție slovacă împotriva autorităților. Toți
maghiarii din Cameră, președintele, ba chiar
și ministrul de justiție sunt una, discuția se
refuză, iar cel care a interpelat e batjocorit
și insultat.

S'ar fi putut găsi oare un alt parlament
să glăsuiască atât de patriotic? Nu e fără
pereche? E panmaghiar, arhi-sublim!

O altă pildă.

Dacă una dintre celelalte naționalități din
Ungaria îndrăznește să se apere împotriva
panmaghiarilor, se fac toate eforturile ca
să fie condamnat. Lucrurile se pun la cale
în chipul următor. Cele mai multe dintre
aceste popoare sunt slave. Dacă îndrăs-
nesc să-și apere limba sau naționalitatea
lor, rezistența lor e timbrată de «propa-

«... și această constituie trădare de patrie. Cu alte cuvinte: astăzi în Ungaria majoritatea cetățenilor sunt trădători de patrie. Mă întreb uimit: mai e în vre-o țară ceva asemănător? Nu e fără pereche Ungaria aceasta? Aceasta e rezultatul destoiniciei de neajuns a panmaghiarilor cari «vorbesc în spirit patriotic». Și marea lor industrie progresa tot mai mult, căci popoarele învecinate stau bătute, amuțite.

Apoi mai e în joc și regele! Oare vor putea stoarce dela el acelaș lucru, vorbindu-i «patrioticeste» în chestia reformei electorale!?

Căci au și o chestie de reformă electorală! Odată — o singură dată — conducătorii politici ai maghiarilor au fost măgari. Atunci când l-au făcut pe regele lor încăruntit respectabil, să promită celorlalte popoare din Ungaria că vor avea acelaș drept electoral, egal, universal ca și panmaghiarii.

Nu-l vor putea face să se răzgândească, glăsuindu-i în spirit patriotic? E nebunie cea-ce a promis influențat de ei. Lucrul acesta nu-i ertat să se întâmple!

Toți așteptăm ca pe spini. Da, ca la alegări de cai. Cei mai mulți pariem pe cuvântul regelui, mulți pariază, însă, pe panmaghiari, pe destoinicia lor miraculoasă de-a ști vorbi patrioeste.

E în joc cea mai mare industrie a Ungariei. Să se facă praf și cenușe din ea? Sau în vânt să se fi zis cuvântul regelui?

BULETIN PARLAMENTAR

Abuzuri la alegerile congregaționale.

Sedința dela 16 Noemvrie n.

La orele 10 când vicepreședintele Návay deschide ședința, abia sunt în sală 30 de deputați.

Numărul lor nu se sporește nici în cursul verificării procesului-verbal al ședinței de ieri. Dintre miniștri nu e de față decât Wekerle care se urcă pe tribună și se sfătuiește cu Návay.

Sunt anunțate patru interpelații, cari se vor desfășura la orele 2 și jumătate.

Se face votarea nominală la titlu cerută eri din partea alor douăzeci de croați Votarea începe la litera F.

«Fene egye meg a horvátokab», — strigă unul dintre Kossuthiștii mai cu «spirit».

La orele 11 și ujmătate se termină votarea. Titlul original s'a primit cu:

128 voturi pentru și
24 voturi contra.

Numai croațește.

Se urmează discuția la articolul I. Nu iau cuvântul decât Croații, cei cari n'au ajuns eri la cuvânt.

Kossuthiștii și-au pierdut din nou calmitatea. Președintele nu e nici el demn. Vorbește deputatul Grahovaț, vorbind împotriva stilizării articolului.

— Il rog pe d-l deputat, să renunțe la flecării (szófecségés) de prisos, căci altminteri am să-i iau cuvântul.

Kossuthiștii aplaudă, Grahovaț își urmează discursul fără să-i pese de întreruperi. Vorbesc și azi toți deputații croați.

Lui Supilo i se ia cuvântul după-ce o singură dată a fost chemat la ordine. De pe băncile Kossuthiștilor se aud țipete turbate. «Popa» Markos urlă, fără să fie chemat la ordine: «Trebuie dați afară! Mișei!».

De-asemenea i-se ia cuvântul și deputatului Zagoraț, care a uzat de dreptul cuvântului final.

Ar fi să se voteze la articolul I, dar croați cer

Votare nominală.

Coaliția izbucnește în strigăte furioase. «E o nerușinare, ce fac oamenii aceștia! — Trebuie aruncați din sală! — Trădători ai patriei! — Sâmbriași ai Vienei!».

În vreme ce în sală se votează, în culoare Wekerle se sfătuiește cu președintele Camerei Justh și al doilea vicepreședinte Rakovszky. De-o săptămână azi au venit pentru întâiași dată la Cameră. În culoare se șoptește că «se pregătește ceva».

La ora 1 se termină votarea. Articolul, firește, s'a primit cu mare majoritate, (122 voturi pentru, 21 voturi contra).

Articolul II.

Obstrucția continuă. Inzădar zbiară și țipă majoritatea, croații rămân liniștiți și vorbesc, vorbesc fără încetare.

Intâi Surmin, căruia în curând i se ia cuvântul, fiindcă «nu vorbește în chestie».

Dușan Popoviciu e chemat și el la ordine, odată, adoua oară, apoi i se ia cuvântul. Lukiniqi e chemat la ordine odată, a două ori, a treia ori, apoi i se ia cuvântul.

Lorkovici... odată... a doua oră... apoi i se ia cuvântul.

«Poftește, ia loc!».

Ca la licitație... odată, a doua oră... Nime mai mult? Ședința decurge în liniște, nime nu se mai revoltă la dispozițiile președintelui, care zâmbește și el când ia cuvântul.

Tușkan... odată... și termină fără să-i se fi luat cuvântul.

Maiacevici... odată... și termină fără bucluc.

Discuția se amână pe Luni și se trece la

Interpelații.

D. Mușitchi (sârb) interpelează în chestia hotărârilor congresului național bisericesc al sârbilor, ținut în Carlovăț. (E veche cearta dintre sârbii radicali și sârbii liberali. Radicalii îl atacaseră în congres pe răposatul patriarh Brankovici, discaificându-l).

Interpelația se desfășoară în zgomot mare. Sârbii (din partidul croaților) protestează împotriva declarațiilor lui Mușitchi, care îl atacă pe deputatul M. Polit, fiindcă a cerut dela guvern să nu propună spre sancționare hotărârile acestui congres.

Analfabeții partidului Kossuthist, Nagy György, Hady Gyula... aplaudă și se bucură de cearta între acești doi deputați sârbi naționaliști, căci atât Mușitchi cât și M. Polit fac parte din partidul naționalităților.

Li adresează ministrului președinte întrebarea dacă are de gând să prezinte hotărârile congresului spre aprobare prea înaltă?

După un răspuns polemic alui M. Polit, ministrul-președinte Wekerle răspunde că guvernul va hotărî în chestia aceasta zilele viitoare.

Camera ia răspunsul ministrului-președinte la cunoștință.

Interpelația dlui dr. Vlad.

AUREL VLAD: On. Cameră! În 12-lea l. c. s'au ținut alegerile membrilor congregaționali în comitatul Hunedoarei. (Mișcare). Ca deputat al cercului Orăștiei mi-am ținut de datorință să iau parte la alegerea din Raportul-Mare, care aparține cercului meu. Astfel ceea ce am de gând să spun, își are drept bază experiența personală.

În §-ul 37 din articolul XXI al legii din 1886 se zice, că alegerea se face cu buletine, adecă în mod secret. (Zgomot). În §-ul 38 al aceleiași legi (zgomotul continuă)

PREȘ. (sună): Liniște!

AUREL VLAD ...se zice, că alegătorii au drept să-și aleagă patru bărbați de încredere. De oare ce aceste drepturi ale alegătorilor la cele mai multe alegeri sunt nu numai neglijate, ci chiar eludate (zgomot) am știut de mai înainte și am fost pregătit, că aceasta și în cazul de față tot astfel are să

se întâmple. Numirea bărbaților de încredere se îndeplinește așa, că pretorele chiamă la sine vre-o trei, patru bărbați și împreună cu aceștia designează pe cei cari au să fie membrii de încredere, fără a da ocaziune alegătorilor să se declare în privința aceasta.

Că tot astfel s'a întâmplat și în cazul de față—nu ne miră de loc, cu toate că 20-30 de alegători au cerut, că între bărbații de încredere să fie luați 2 și dintre membrii partidului naționalist; cu toate acestea (mișcarea continuă, președintele sună) președintele alegerii împreună cu pretorele a chemat în cancelaria notarului cercual bărbații lui de încredere și fără să întrebe alegătorii dacă îi voesc sau nu, i-au designat de bărbați de încredere ai alegerii.

NAGY GYÖRGY: Partid naționalist nici nu există! (Zgomot).

AUREL VLAD: Onorată Cameră! Aici, după părerea mea, dispoziția legii e lacunară din mai multe puncte de vedere. Prima dată pentru că nu prescrie în ce mod se candidează bărbații de încredere ai alegătorilor. În felul acesta se poate întâmpla că bărbații de încredere, se candidează din partea alegătorilor, cari se țin de partidul ce e în minoritate. E lacunară dispoziția și de aceea, pentru că da ocazie, ca funcționarii administrativi să poată influența candidarea bărbaților de încredere.

UGRON GÁBOR: Poftește și apelează la comisia de verificare (Zgomot).

AUREL VLAD: Eu așa cred, că dacă fiecare partid are dreptul ca să-și candideze bărbații săi de încredere, atunci și la alegerile acestea trebuie dat dreptul acestor unui număr anumit de alegători, ca să-și poată candida bărbații săi de încredere, pentru că astfel alegerea nu poate fi controlată. Numai astfel se poate întâmpla; așa a fost un caz, că judecătoria administrativă a nimicit o alegere comitatensă pentru că majoritatea alegătorilor cari au votat au făcut declarația, și cu jurământ a întărit, că ei nu au votat cu aceia, cari au întrunit majoritatea.

Dar lăsând toate acestea la o parte, e lucru cunoscut, că la alegerile noastre de multe-ori și morții învie, ba și aceia, cari sunt departe, încă votează.

On. Cameră! Ca un al doilea gravamen amintesc faptul, că s'a vătămat secretul alegerii, astfel, că funcționarii administrației au știut de mai înainte, că singuraticii alegători pe cine vor vota oare. (Ilaritate). S'a putut face lucrul acesta foarte ușor, ba l'au și practicat, căci fiind postați jandarmi atât înaintea localului de votare, cât și înaintea uși dela odaia, unde se făcea alegerea, numai notarii cercuali și pe alți funcționari de-ai administrației, erau admiși înăuntru, și când comuna ajungea la votare, notarul cercual al respectivei comune pune în mână fiecărui alegător al respectivei comune, câte un buletin roșu-alb-verde, pe care era lista candidaților oficioși; și ducându-i pe oamenii aceștia în sala de votare, știau, că acela care aruncă în urnă un astfel de buletin votează cu lista oficioasă.

S'a întâmplat tot la această alegere, că d-acei alegători cari nu au aruncat în urnă roșu-alb-verde, ci buletin alb, au fost batjocoriți de funcționari și în deosebi de Fejés Károly primpretorele din Geoagiul-de-jos, ba unui preot venerabil, care a votat cu buletin alb, i-a zis: Așa! votezi cu buletin alb!... s'o face el și negru!».

On. Cameră, sunt sigur, că o cercetare oficioasă va dovedi toate acestea de neadevărate (sgomot. Președintele sună), și nu-mi fac iluzii, că cercetarea oficioasă va constata când-va vre-un fapt, așa cum într'adevăr s'a întâmplat. (Zgomot).

ZAKARIÁS JÁNOS: Bănuește întreaga administrație!

PREȘEDINTELE (sună): Dl deputat afirmă, că cercetarea oficioasă niciodată nu va constata faptul adevărat. Astă e suspiciunarea întregului aparat administrativ, de aceea vă chem la ordine.

AUREL VLAD: Cel mai mare grava-

men însă nu constă în aceasta; suntem obișnuiți, ca între astfel de împrejurări să ne exerciăm drepturile noastre cetățenești. Cel mai mare gravamen constă în aceea, că protopretorele, care n'are nici un drept, pentru-că și la alegerile congregaționale, ca și la cele de deputați, președintele alegerii are grije de ordine, zic, că protopretorele usurpând drepturile președintelui de alegere, a dat jandarmeriei acea îndrumare, ca pe mine și apoi încă pe doi domni, (Zgomot mare.) anume Romul Sabo, locuitor din Folt și Coriolan Pop, locuitor din Orăștie, să ne depărteze de pe teritoriul comunei. (Zgomot).
PREȘEDINTELE: (sună).

AUREL VLAD: Onorată Cameră! Trebuie să recunosc însă, că sergentul de jandarmi de bună seamă având mai mult simț constituțional, decât protopretorele, nu a executat îndrumarea ilegală a primpretorelui, dar însuși faptul, că primpretorele dă o astfel de ordinație comandantului jandarmilor, este o vătămare a dreptului de imunitate. Nu se poate nega lucrul acesta, doar s'a întâmplat în fața publicității. Și aceasta ordinație, deși nu a fost executată, cu toate acestea eu văd în aceasta vătămarea dreptului de imunitate, pe care o anunț, o accentuez în fața Dvoastră. Față de ceilalți doi domni..

KÁLLAY LIPÓT: Ei, și încă doi domni!

AUREL VLAD... au executat ordinațiunea și sub escortă i-a scos din comună. Acest fapt al primpretorelui stă în contradicție cu codicele penal (strigăte: Dă-l în judecată). Paragraful 473 al codicelui penal zice:

«Comite crima abuzului de putere publică și e a se pedepsi cu temniță până la cinci ani, acel funcționar public, care întrebunțează sau implică în vre-o dăruveră forța armată pusă de a avea motiv pentru aceasta». Iar paragraful 475 al codului penal zice (citește): comite crima abuzului de putere și e de a se pedepsi cu temniță până la 5 ani acel funcționar public, care abuzează de puterea sa oficioasă, cu scopul, ca să constrângă fără de a avea dreptul pe cineva, să tolereze sau să întrelase vre-un lucru oarecare. Eu cred că delictul acesta într-o toate corespunde §§-lor amintiți.

ZAKARIAS IANOS: Pofteste, te adresează judecătoriei.

AUREL VLAD: Pe cei doi domni într'adevăr i-au silit cu forța să părăsească comuna.

HORVÁT JOZSEF (întrepușe).

PREȘ. (sună): Rog pe domnul deputat să nu întrerupă pe orator. Strigăte în stânga: Croații fac larmă.

AUREL VLAD: Pe baza §§-lor amintiți fapta amintită trebuie pedepsită din oficiu.

On. Cameră! Intre astfel de împrejurări îmi i-au îndrăzniala de a da următoarea interpelație către domni ministrii de interne și justiție:

1. Are cunoștință dl ministru de interne, că în cercul Rapoltul-mare, la alegerile de membri congregaționali, președintele de alegere înțelgându-se cu Fekete Károly, solgăbirăul din Geoagin, i-au despuuiat pe alegători de dreptul de-a-și designa ei bărbații de încredere și au făcut iluzoriu caracterul secret al alegerii prin faptul, că prin notarii cercuali li-au dat alegătorilor buletine provăzute cu numele candidaților oficiali, buletine, cari de departe se puteau cunoaște?

2. E aplicat dl ministru de interne, ca prin complectarea — pe cale novelară — a dispozițiilor articolului de lege XXI din 1886, §§-ii 37 și 38 să garanteze alegătorilor drepturile lor legale?

3. Are cunoștință dl ministru de interne, că solgăbirăul Fekete Károly a dat jandarmeriei porunca, ca pe mine, pe Coriolan Pop din Orăștie și pe Romulus Sabo din Folt să ne scoată din

comuna Rapoltul-mare, și că în urma acestei porunci Coriolan Pop și Romulus Sabo în adevăr au și fost scoși din comună?

4. Are de gând dl ministru de interne să ordoneze cercetarea urgentă a celor desfășurate în această interpelație și să pedepsiască abuzurile săvârșite?

5. Deoarece solgăbirăul Szabó Károly prin scoterea din comună alui Coriolan Pop și Romulus Sabo a săvârșit crima prevăzută în Codul penal § 472 și 475, are de gând dl ministru de justiție să dea îndrumare urgentă procuraturii din Deva, să porniască împotriva solgăbirăului Fekete Károly cercetarea criminală?

Sedința se ridică la orele 3 și 30 m.

O declarație.

Față cu știrea dată de „Tribuna“ din Arad, desmințită de noi, dar „menținută de „Tribuna“, anume că ziarele noastre „Lupta“ și „Poporul Român“ ar fi trecut în proprietatea dlui Birăuțiu, declar că știrea aceasta tendențioasă nu corăspunde adevărului.

Proprietar al acestor ziare sunt și astăzi eu.

Dr. Aurel Vlad,
deputat dietat.

Scrisori din Viena.

— Noul minister Beck. —

Viena, în 15 Noembrie.

Ministrul-președinte cav. de Beck a prezentat parlamentului pe noii membri ai cabinetului și a dispus numai decât, ca să urmeză o pauză de 8 zile în consfăturile plenare, ca și cum ar voi să dea timp reprezentanței poporului, ca să se mai familiarizeze cu noua stare a lucrurilor. Primirea, de care au avut parte noii sftnici ai Coroanei n'a fost la nici un cas amical; nici încurajătoare. Larma demonică, în care au erupt radicalii cehi, pentru-ca să și arate nemulțumirea față cu intrarea în cabinet a deputaților Dr. Fiedler și Praschek nu trebuie privită ca ceva deosebit de serios, nici chiar tonul înțepător al observărilor malițioase la adresa noilor membri ai cabinetului, n'au cauzat mare durere aceluia, cărora au fost adrese. Cu mult mai important este și cu mult mai mult te pune pe gânduri faptul, că în partidele, a căror membrii la reconstruirea ministerului au intrat în guvern, nu se observă nici o însuflețire probabil din simplul motiv, că sunt conștii de faptul, ca împrejurările, în cari a avut loc reconstruirea cabinetului, nu sunt chiar potrivite pentru a produce mulțumire în populațiune.

E foarte adevărat, că o ținută strict opozițională, o năpustire fără privire la urmări și iresponsabilă a majorității e cu mult mai simpatică în ochii alegătorilor, decât o vâslire precaută sau ce e și mai mult înotare cu toate puterile în apele guvernamentale. E prea adevărat, ca partidele n'au să și condiționeze ținuta în chestiile politice și economice exclusiv de considerațiunile, cari se conformează într-o toate după vox populi.

Partidelor mici, cari nu ajung nici când în starea de a lua responsabilitatea în vre-o situație parlamentară critică, le este ușor. Ele trebuie se spună numai ce e mai popular, fiindcă e absolut exchis că la formarea unui minister să se apeleze la cooperarea lor și să fie recercați a intra în majoritatea guvernamentală.

Chestia tranșacției austro-ungare a fost ani de-arândul la ordinea zilei și cu cât erau mai lungi discuțiile pentru păstrarea relațiilor de mai înainte dintre jumătățile monarhiei, cu atât mai hotărâtă și mai eclatantă devine atitudinea partidelor austriace față de compromis, chiar și în șirele acelor partide, cari multă vreme s'au pretat la rolul de sprijinitori austriaci a domniei maghiarismului în Ungaria. Evident, că nu s'a cugetat nimeni atunci, că va mai veni o vreme când parlamentul austriac se va mai ocupa cu proiecte de tranșacție.

Incheierea tratatelor cu privire la tranșacție între ambele guverne cu un rezultat pozitiv, câtă vreme pretutindeni ne așteptăm la un rezultat negativ, însemna pentru multe partide o mare zăpăceală, căci acum nu mai era vorba de a critica, ci de a alege între două eventualități, adică de a primi s'au a respinge compromisul încheiat între Beck și Wekerle.

Această dispoziție neplăcută și nehotărâtă a celor mai mulți membri ai parlamentului, a știut să-o exploateze destul de ingenios ministrul președinte austriac. El a știut să împreune reconstruirea cabinetului, care reconstruire era cea mai ferbinte dorință pentru dânsul, — cu tranșarea proiectelor tranșacției, folosind rivalitățile politice de partid și ambițiunile personale drept trăgători pentru carul guvernamental încărcat cu negrele bagaje ale tranșacției, — doară îl va putea trece peste muntele înalt la poalele căruia se află actualmintele.

Da! A succes Marția trecută prezentarea unui cabinet impestrițat înaintea parlamentului, pentru care cabinet cea mai importantă și poate singura menție este: aducerea la adăpost a tranșacției.

E natural deci, că partidele cari au luat parte la reconstruirea cabinetului nu prea sunt încântate de acest lucru. Și aceasta se potrivește îndeosebi față de partidul social-creștin.

Având în vedere starea lucrurilor, era aproape cu totul exchis, că acest partid cu aproape o sută de membri să și poată valida pe un timp mai îndelungat principiile sale față de guvern, am dorit însă totuși unul fiește care ca intrarea în guvern să nu se facă de-adreptul cu scopul de a se rezolvi chestia tranșacției.

Acest punct de vedere la reprezentat și Dr. Lueger cu toată hotărârea și dacă totuși s'a decis ca creștin-socialii să iei parte la reconstruirea cabinetului, s'a făcut aceasta din considerație față de Coroană, care a apelat la acest partid și în urma presiunilor ministrului-președinte.

Așa a fost în prima linie amenințarea cu disolvarea parlamentului și că va încredința eventual cu formarea cabinetului pe socialdemocrați, câștigându-i astfel pentru ideea proiectelor tranșacțiunii.

Dacă partidul social-creștin va vota tranșacția, punctul de vedere al partidului nu se va schimba de loc în ce privește chestia ungară. Declarațiile din zilele trecute ale D-ului Lueger sunt o deplină garanță în privința aceasta. Chestia ungară prin aceasta nu se rezolvă, căci nici nu se poate rezolva în cadrele dualismului.

Cei zece ani, cari urmează au numai importanța unui provisoriu. Maghiarii vor folosi acest termen pentru pregătirea despărțirii. Noi îi vom folosi pentru de a pune temeiuri solide Austriei-Mari și trainice.

Austriacus.

Rugăm pe m. on. abonenți ai noștri cari sunt în restanță, să binevoiască a-și achita abonamentele, ca să nu fim siliți a sistă expedarea foii.

Cronica externă.

Stări anachice în Muntenegru.

Din Vasoievici au fost duși la Cetinje doi indivizi, la cari s'au aflat bagajul deputatului Ciulafici, iar în lăuntru 6 bombe din Serbia. În Antivari a fost deținut studentul Vaidovici prietenul lui Roiovici, care asemenea a dus la Cattaro pe seama unui tipograf bombe trimise din partea emigranților dacovici. Au mai prins epistola unui student din Belgrad, în care acesta își advertizează părinții, ca nu cumva să meargă la deschiderea Scupștinei, care probabil va fi aruncată în aer. Se afirmă că ar fi pusă la cale o conjurație, în care e amestecat și guvernul, care însă desminte categoric aceste svonuri.

*

Marocco.

Vineri după amiază s'a cetit în Tanger o scrisoare a lui Abdul Aziz. Cetirea epistolei a fost salutată prin 21 bubuituri de tun. În acea epistolă Abdul Aziz face cunoscut, că se pregătește de luptă și sperează că între triburile din sud va face ordine. La urmă cere și ajutor și amintește, că toată energia și mijloacele pentru luptă le-a câștigat dela Franța. Adaugă apoi, că chestiile tractate cu Franța, cât de curând vor lua un sfârșit satisfăcător.

Acest nou act al Franței a pus pe gânduri pe celelalte state și mai mult probabil, că iar se vor produce încurcături.

*

Bandele bulgare și puterile.

Din Constantinopol se dă știrea, că înalta Poartă s'a adresat către ambasadorii puterilor străine plângându-se, că bandele bulgare atacă atât populația mahomedană, cât și trupele turcești pentru a provoca represalii.

Reprezentanții puterilor signatari ale învoelii dela Muerzsteg au atras în mod amical atențiunea guvernului bulgar asupra activității bandelor din Macedonia; totodată i-au recomandat a supraveghea frontiera cu mai multă scrupulozitate.

*

Șahul Persiei și constituția.

Șahul Persiei Mohamed Ali Mirza la suiirea pe tron a declarat, că e contrar constituției dată de tatăl său și cu cea mai apropiată ocaziune o va șterge. În urma acestei declarații parlamentul în continuu a pretins ca șahul să jure pe constituție. Șahul însă nu se putea împăca cu o guvernare constituțională, ci domnea și mai departe în mod absolutistic, fapt ce potența și mai mult neliniștea țării și nesiguranța tronului.

În timpul din urmă convingându-se șahul de urmările bune, ce le va avea introducerea constituției, a depus jurământul pe constituție în prezența miniștrilor și a parlamentului. Tot cu ocazia aceasta a ținut și o vorbire în care a mulțumit deputaților pentru munca depusă în interesul statului. Acuma se sperează, că și în Persia se va restabili ordinea și liniștea, care în timpul din urmă a fost atât de mult dorită în Persia.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

ȘTIRILE ZILEI.

Vineri, 15 Noemvrie n.

— **Ad vocem „marcă culturală“.** Ni-se scrie următoarele: „Asociațiunea a vândut pentru scopurile ei mărci culturale, cari se lipeau în locul sigiliului pe epistole. După câteva luni oficiile postale au căpătat ordin, ca scrisorile provăzute cu mărci culturale să fie înapoiate trimițătorului, ori, dacă acesta nu se poate erua, să se trimită la centu.

Sfârșitul cel mai de pe urmă poate să lipească pe marfă și pe scrisorile sale un petecut de hârtie provăzută cu firma proprie, numai membrii unei societăți culturale nu au permisiunea de a uza de această libertate.

Pe ce bază s'a adus acest ordin? Nu s'ar putea face ca să fie revocat? *Dar, și până atunci acei, pe cari ti trage inima a contribui cu obolul lor la sporirea averei Asociațiunii, este de dorit, să lipească mărcile în interiorul scrisorilor, respective la cărțile postale pe partea destinată pentru comunicații...*“

Am fi dorit să ni-se comunice, când, sub ce număr și de unde s'a dat acel ordin ciudat? Altfel cum să i-se poată afla leacul? — Red.

— **Școala din Săliște pângărită?** Auzim, că învățătorii din frunțașă comună Săliște din comitatul Sibiiului deși comuna bisericască a fost atât de generoasă, ridicându-le salariile la suma fixată de lege, înțeleg să răsplătească jertfa românească, dând dovezi de un iperzel cu totul de prisos și slugarnic într'o direcție care nu se poate spune că ar fi corăspunzătoare dorințelor românești și anume îndemnând pe băeții părinților, cari le plătesc salariile de multe-ori cu mari jertfe, cu fel de fel de fraze, și cântece patriotice ca „Hymnus“ și „Szózat“, cu cari în cazul cel mai extrem noi Românii nu avem nici în clin nici în mănecă, iar căutându-le mai aproape nu putem să le considerăm altfel de cât ca niște cântece de preamărire ale unei națiuni, de numele căreia se face prea mult abuz în o luptă aprigă ce se poartă contra noastră.

Nu ne vine să credem cele ce se spun despre învățătorii dela școala din Săliște, despre cari suntem obicinuiți și dorim și în viitor să primim cu totul alifel de știri. La toată întâmplarea o lămurire se impune.

Dacă am ști, că de fapt s'au făcut și se fac la Săliște, chiar la Săliște, lucruri ce nu ar trebui să se facă, nu am cruța cuvintele de înfierare.

— **Din Rudăria** primim dela o țărancă o scrisoare, pe care nu o prea putem descurga. E vorba, că s'ar fi deschis acolo niște mine de bismuth (?) la care lucrează cu un capital de 20,000,000 coroane, plătinduse lucrătorii destul de bine. Printre aplicații întreprinderii vedem și nume românești. Vre-un binevoitor din acele părți ni-ar face o plăcere, dacă ni-ar scrie mai lămurit, fiind de interes general să se știe, dacă s'a înființat printre români o întreprindere atât de însemnată, la care încapă și bietul nostru popor să mai câștige câte ceva pentru ale traiului.

— **Indreptare.** În o informație, ce am dat în numărul de ieri despre fișpanul Capdebo din Timișoara s'a strecurat o greșeală, care schimbă înțelesul, spunându-se că deputații Kossuthiști luptă desnădăjduiți să-l susțină, pe când adevărul e contrarul: partidul constituțional îl susține pe Capdebo; iar Kossuthiștii îl dușmănesc.

— **Din Toracul-Mare.** Sunt aproape 3 luni, de când s'a scris concurs pentru întregirea postului de învățător devenit vacant. Consistorul a nimicit concursul, care era făcut contra legii și a poruncit să se scrie concurs din nou. Actul de nimicire s'a expedit prin oficiul protopopesc preotului local, Marin Tempea, ca să-l înainteze comitetului parochial. Fiind mai de unăzi o. d. protopop în sat pentru cercetarea unui fapt al dlui M. Tempea, a fost rugat dl

protopop, ca să dea deslușiri în cauză și spre mirarea futurora, a aflat, că actul de nimicire nu este indus în nici-un protocol, necum să se fi făcut vreun pas în privința asta. Acum nu știm, făcut-a dl protopop pașii de lipsă, ori ba? E destul însă să se știe, că dl Tempea n'a înaintat până în ziua de azi actul de nimicire comitetului parochial. Președintele comitetului parochial cere zilnic actul, fără să capete răspuns de care să se poată ține. Am aflat deci cu cale ca în calitate de membru al comitetului par. să aduc cauza asta în public, că așa doară va lua mai curând la cunoștință v. consistor, modul de procedare al preotului nostru care fiind departe de Arad, aici la margini, râde în pumni de consistor, de protopop și de toată lumea. Vom vedea.

Este posibil oare, ca acest om, care la toate alegerile, atât la cele congregaționale cât și la cele de deputat, este cel mai înfocat corteș al străinilor, să-și poată bate joc nepedepsit și de hotărârile consistorului nostru?

Un membru din comitetul par.

— **Avis patrioților maghiari.** Universul aduce știrea, că la petrecerea maghiară, care a avut loc în sala Eforiei, cântându-se imnul maghiar, 12 studenți români au fost îndepărtați cu forța din sală fiindcă nu voiau să se ridice în picioare la auzul imnului. Imposibil să nu ne vină 'n minte cu această ocaziune, vecinicile alusiuni la starea maghiarilor din România, de câte ori e vorba de gravaminele noastre. În România niște locuitori pripășiți, cari probabil de aceea inundează România, fiindcă acolo li-e traiul atât de greu, pot face în dragă voie orice voiesc, pot cânta ce le place, iar noi locuitori de baștină, suntem trași înaintea judecătorilor pentru cele mai nevinovate cântece, trebuie să ascultăm în deplină liniște chiar și insultele la adresa noastră.

— **Maxim Gorki se căsătorește.** Despre Maxim Gorky se anunță, că a reușit să înlăture pedecile cari stăteau în calea cununiei sale cu Andreievna, cunoscuta artistă din Moscova, care de dragul lui și-a părăsit soțul numai ca să-l poată acompania prin străinătate.

— **Renovarea zidurilor din Veneția.** Până la dărâmarea Campanillei, cea mai caracteristică construcție arhitectonică a Veneției, consiliul orășenesc și guvernul italian nu prea își bătea capul cu păstrarea minunatelor ziduri. Abia după strigătul de alarmă al presei universale s'a format un comitet pentru examinarea și renovarea lor, care sprijinit de guvernul italian în scurt timp a cheltuit spre scopul acesta mai bine de 1 milion și 600.000 de lire. Astfel aceste admirabile mărturii ale unor vremuri pline de strălucire și avuție, vor fi păstrate și pe viitor.

— **Nu ști ce te așteaptă când ieși din casă afară.** Nu de mult a fost aflat în pădurea dela Iad cadavrul sfâșiat al bătrânului de 60 de ani Petru Dunca. La început se credea că e vre-un omor intenționat la mijloc, cercetările ulterioare au dovedit însă, că bătrânul mergând să-și aducă taurul de la pășune, acesta s'a infuriat și cum bătrânul înfășurase lanțul cu care era legat taurul după mână, l'a târât cu sine până l'a omorât.

— **Ucigașa dela Interlakeu.** Tatjana Leontiev, care acum se află în temnița din St-Iohansen a refuzat mai zilele trecute să execute un lucru de mână sub cuvânt că ea este o condamnată politică. Imprejurarea aceasta dovedește că nu e cu mintea normală căci omorul săvârșit de dânsa, numai omor politic nu a fost.

— Turburările studenților italieni și germani nu se potoliseră încă Joi. Voind talienii să împiedece ținerea prelegerilor, s'au iscat iarăși ciocniri, al căror rezultat a fost că doi italieni și un german au fost greu răniți.

Numărul răniților din ambele părți se egalează prin rezultatul celor întâmplătoare la Gratz, unde un german a fost lovit așa de tare în cap, încât imediat a leșinat, iar acum zace în spital. Numărul celor răniți ușor în ambele ciocniri e peste douăzeci.

Beck a promis deputaților italieni, că guvernul se va ocupa mai pe larg cu chestiunea recunoașterii diplomelor dela universitățile italiene. În urma acestei promisiuni, studenții s'au decis să pună capăt deocamdată turburărilor.

— Turnul Eiffel înzestrat cu o stațiune de telegrafie fără sârmă. În timpul din urmă s'a instalat în Turnul Eiffel, care are o înălțime de 300 metri, o stațiune de telegrafie fără sârmă. Instalațiunea se află pe cea mai înaltă terasă a turnului, de unde se face cu destul succes un schimb de telegrame cu locurile cele mai îndepărtate. Astfel, între altale se întreține o legătură continuă cu vasele de război de pe malurile Marocului, iar zilele trecute s'a făcut încercări bine reușite pentru schimbul de telegrame cu orașul Ajaccio, capitala insulei Corzica. Unicul defect mai mare al acestei comunicări însă îl constituie faptul că telegramele pot rătăci și către alte stațiuni, Că ce însemnează aceasta în caz de război, când telegramele pot fi prinse de inamic — o știm cu toții.

PETRECERI.

— Reuniunea femeilor gr. or. române din fabricul Timișorii și provincie, aranjează Petrecere cu dans, Marți, în 26 Noembrie n. c., în sala berăriei din Fabrikshof în favorul scopului statutar al Reuniunii.

Oferte și suprasolviri mărinimoase se primesc cu mulțămă la adresa dnei cassiere Maria Toader (Fabric, strada Béga jobb sor No. 20) și se vor cvita pe cale jurnalistică

— Curatorul bisericii gr. cat. din Gherla invită la sfințirea bisericii gr. cat. care se va serba în 24 Noemvrie st. n. a. c. și la petrecerile, cari vor urma sara și anume:

I. în sala hotelului «Coroana» petrecere cu joc. Prețul intrării: de persoană 2 cor. bilet pentru familie din 3 membrii 5 cor. II. în sala hotelului dela tren (Hosszu) petrecere populară cu joc. Prețul intrării: de persoană: 1 cor. 20 fileri. Inceputul ambelor petreceri sara la 8 și jum. ore. Bilete se pot rescumpăra la tipografia «Aurora» A. Todoran, tot aici se pot adresa eventuale oferte benevole.

Oferte benevole se primesc cu mulțumită și se vor cvita pe cale ziaristică.

Reuniunea română de cântări și muzică „Armonia“ din Bocșa-Montană, va aranja Duminecă în 24 Noembrie 1907 st. n. o reprezentație teatrală împreună cu dans în sala berăriei în favorul fondului reuniunii.

Poșta administrației.

Dlui Trăilă Pigli în B. În 13 Nov. am primit suma de 12 cor. Precum se vede deodată s'a trimis provocarea cu banii.

ROMANUL LUPTEI

SEMNULE CELOR PATRU

de CONAN DOYLE. (5)

(Urmare).

«Vă rog să-mi spuneți detaiat, ce su-părare aveți!» îi zise Holmes scurt.

Eu mă aflam într-o perplexitate penibilă.

«Scuzați-mă, murmurai, voind a mă depărta.

Dar de-odată, spre marea mea uimire tânăra doamnă făcu un gest, ca și când ar fi vrut să-mi zică, să stau locului.

«Vă rog să nu vă depărtați — zise — mi-ați putea face niște servicii de neprețuit.»

Din nou mă așezai pe scaun.

«Iată domnule, — continuă dânsa — iată care este pe scurt starea faptică a lucrului: Tată-meu a fost oficer în regimentul din India și pe mine de când eram mică m'a trimes în patrie. Mamă-mea murise, și ne mai având de loc rudeni în Anglita, fui internată într'un bun pansion din Edin-bourgh, unde am rămas până la etatea de 17 ani

În anul 1878, tată-meu, ca cel mai vechiu căpitan din regimentul său, căpătă un concediu de 12 luni și porni spre casă. Sosind cu bine la Londra, îmi telegrafia, să-l caut cât mai în grabă în hotelul «Langham». Și această anunțare a fost, după cum îmi aduc aminte, plină de bunătate și dragoste părintească.

Conform știrea îmbucurătoare, imediat am plecat la hotelul Langham, aflaiu însă, că da, căpitanul Morstan a tras la hotelul respectiv, dar că în seara trecută a dispărut fără de a se mai întoarce. Așteptat-am ziua întreagă dar înzadar.

Seara directorul hotelului îmi dădu sfatul binevoitor, de a anunța poliția. Am dat de veste prin ziare, toate strădaniile noastre au rămas fără de nici un rezultat și până în ziua de azi n'am mai auzit nimic, absolut nimic despre nefericitul meu tată. Cu inima plină de dor plecase sârmanul spre casă, cu gândul de-a afla pace și tihnă — și poftim, în loc....

Nu putu să mai vorbiască, lacrimi și suspinuri îi înceară glasul.

— Datul? — întreba Holmes deschizându-și carnetul. — În 3 Decembrie 1878 a dispărut — sunt 10 ani de atunci.

— Bagajul său?

— A rămas în hotel, dar nu ne poate da nici o deslușire. Afară de haine și cărți n'am mai aflat decât o colecție respectabilă de rarități din inzulă diamante, lor, căci tată-meu a fost ofițer al miliției însărcinate cu păzirea tâlharilor osândiți la muncă silnică.

— Avut-a el vre-un prietin în oraș?

— După cât știm noi, numai unul — pe maiorul Scholto dela regimentul său de infanterie din Bombay. Maiorul demisionase puțin înainte stabilindu-se în Ober-Nowood. Lucru de tot natural, că imediat ne-am dus la prietinel tatălui meu; dar el ne-a declarat, că nu știe absolut nimica despre sosirea camaradului său în Anglita.

— Un caz de tot curios! — observă Holmes.

— Dar ce-i și mai ciudat, urmează acum. Cam acum șase ani, sau mai bine zis la 4 Mai 1882 — a apărut în marele ziar «Times» un apel către domnișoara Maria Morstan cu rugarea să-și comunice adresa, lucru ce nu va fi fără de folos pentru dânsa. Dar nici nume, nici loc nu era indicat. Pe vremea aceea tocmai eram angajată ca instructoare în familia Forrester și la sfatul doamnei Forrester i-am comunicat necunoscutului adresa mea trimițând-o la redacția ziarului «Times».

(Va urma).

Economie.

Expoziția internațională de galițe. Am amintit că începând dela 28 Noemvrie n. și până la 1 Decemvrie n. se va aranja în Budapesta o expoziție internațională de galițe.

Azi a fost termenul ultim pentru însinuări.

Din însinuările făcute până acum, se poate constata, că expoziția va fi una din cele mai variate.

Până acum s'au însinuat o mulțime de crescători de galițe din Ungaria și străinătate.

Expoziția se va aranja în palatul industrial de pe teritorul păduricei de lângă capitală.

Târgul de vite cornute în Budapesta. (Raport special). Săptămâna ultimă s'au adus în piața din Budapesta 2195 vite cornute, din cari au rămas nevândute 175 capete

Tendența în prețuri e liniștită, prețurile nu s'au prea schimbat, numai unele vite de calitate mai slabă s'au vândut cu 1—3 coroane mai efin.

Vitele din Bosnia s'au scumpit cu 2—4 coroane.

Prețurile au fost:

Tauri prima calitate 68—80 coroane, calitate inferioară 52—66 coroane de maza metrică (100 kgr.).

Boi grași prima calitate (ungari) 78—87 coroane excepțional și 92 coroane, calitatea mijlocie 66—76 coroane, calitatea inferioară 56—64 c. de maza m. (100 kgr.).

Boi târcați prima calitate 82—90 cor., excepțional 98 cor., calitatea mijlocie 68—80 cor., inferioară 56—66 coroane de maza m. (100 kgr.).

Vite slabe de pășune (soiul ungar), calitatea mai aleasă 60—72 cor., excepțional 78 cor., calitatea inferioară 50—58 cor. de maza m. (100 kgr.).

Boi din Bosnia calitate aleasă 60—70 c., excepțional 72 cor., calitatea inferioară 52—58 coroane de majam. (100 kgr.).

Vaci ungare 50—74 coroane, vaci târcate 50—82 cor., excepțional 90 cor. de maza m. (100 kgr.).

Bivolii 36—50 cor. de maza m. (100 kgr.). Juncani 50—68 coroane de maza metrică (100 kgr.).

Viței. Indigeni, prima calitate 92—104 fileri, excepțional 106—108 fileri, calitatea inferioară 82—90 fileri de kilogram.

Viței din Galiția 86—94 fileri de kgr.

Târgul săptămânal de cai din Budapesta. În târgul de săptămână din Budapesta, ținut în „Tatersaal“ s'au adus 216 cai prima clasă și 340 cai de clasa doua, în total 556 cai. Din aceștia s'au vândut 220.

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme: Dela Panciova 50—54 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—36, Senteș — Seghedin 52—54, Zenta 48—50, Titel 46—48 Timișoara —, Becicherecul-Mare 50—52 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de transport precum și taxa de asigurare.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. metr. (100 kgr.)	frum. 25 cor. 40 fil.
„ „ „ „ „ „	mijl. 25 „ 10 „
„ „ „ „ „ „	slab 23 „ 90 „
Secară, „ „ „ „	dela 22-30 — 22-75
Orz, „ „ „ „	15-70 — 16-10
Cucuruz „ „ „ „	14-70 — 14-90
Ovăș „ „ „ „	16- — 16-80
Rapiță „ „ „ „	34-50 — 36- —

II. Producte.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela 146 cor. — 147 cor.
Slănină „ 118 „ — 121 „
Cartofi „ 3-80 „ — 5-30 „

Spirt dela 60— cor. — 61—
III.

Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch)
(Prima calitate ungară.)

Bătrâni — — — fileri kilogramul.
Tineri 130—132 „ „

Redactor responsabil:
VASILE WACREA.

Cele mai bune briciuri pe lume!

sunt briciurile pregătite din
cel mai bun oțel Englez.

Ori și cui se trimite gratuit preț-curant.

Adresa exactă:

Grauer Mihály

Kőbánya 13.

PREȚURILE:

Brici Englez 1 fl. 20 cr.
Brici Transwaal 1 fl. 50 cr.
Brici Japán 2 fl. 50 cr.
Peatră de ascuțit — 50 cr.

Mare deposit de:

Săpun, sapunioară și pimssel.

!! CEREȚI PREȚ-CURANT GRATIS !!

Patent Nr. 86967

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret! Vindecă și înviorază pe lângă garanția.

Deosebită atențiune e a să da împrejurări, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, şuuturi de ureche, bătăe de inimă, sgârcliri de inimă, astma, auzul greu, sgârcliri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală, plămâni și picioare, reumă, podagră, ischis, udul în pat, influența insomnic, epilepsia, circulația nereguată a sângelui și a multor alte boale cari la tractare normală a medicului să vindecă prin electricitate. — n cancelaria mea se află ate state incurse din toate părțile lumii, cari prețesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acest pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca saeretrimită banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică rog a proca aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul «Volta» de oare-ce «Glasul Volta» atât în Germania câtși în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în generecunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice e recomandată în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 8.—

folositor la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 6.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă. Expedițiile prin centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest
V/25 Strada Vadász 34 colțul.

Comercianți!

Cari voesc să servească cumpărătorilor cu un calendar frumos, bun și ieftin, ceară în comisiune

CALENDARUL „POPORULUI ROMÂN“

dela Administrația „Poporul Român“ Budapest, VII., István-ut 11.

Prețul 40 fileri.

Se estinde pe 208 pagini cu 100 chipuri.

Comercianții primesc 25% rabat.

Intr'o singură tragere, în ceea ce este și acum în curgere, am plătit m. on. noștri clienți următoarele câștiguri principale:

unul de 400,000
„ „ 60,000
„ „ 25,000
„ „ 10,000
coroane

unul de 90,000
„ „ 40,000
două „ 20,000
mai multe de 10,000
și alte multe câștiguri

Centrala:
Szervita - tē 3.
Sucursale:
Váci-körut nr. 4.
Teréz-körut nr. 46.

Prețul lozurilor
cl. I.:
Intreg 12— cor.
Jumătate 6— „
Sfert 3— „
Optime 1-50 „

Tragerea deja în 21 Nov. n.

Török A. és Társa

soc. pe acții Budapesta.

Cea mai mare prăvălie de vândut lozuri.

Soc. pe acții **S. BOGDÁNY** Budapesta

Șanse mari de câștig! Spese neînsemnate

LOTERA DE CLASE

priv. reg. nng.

Din a 8-a
parte Nr.

11093
11094
11095
11096
11097
11098
11099
11100

La oaltă
12 Cor.

8

Dacă ne luăm în joc mai mulți din numerii aici înșirați, ca de exemplu

jucăm a 8/8 mai mulți din numerii acestia

avem mai curând șanse de un câștig mare, decât acela care joacă o losă întreagă a unui singur număr.

Din a 8-a
parte Nr.

18093
18094
18095
18096
18097
18098
18099
18100

La oaltă
12 Cor.

8

Este sigur, că tot a doua losă câștigă,

adeacă de luat, că din 8 numerii sunt cel puțin 4 trageri cu câștig. — Pentru mai multe persoane, cari joacă la oaltă, este cu deosebire a se recomanda jocul cu acești opt numerii arătați, fiind pentru dâșii acesta cel mai

IDEAL JOC

la care și un om lipsit de ori ce noroc, trebuie să câștige, dacă joacă cu alți oameni ceva mai norocoși.

Comande grabnice sunt necesare!

Trimiteri în afară să fac numai prin rambursă sau trimiterea banilor înainte (sau la cerere trimitem gratuit și imediat Cheque postale.)

Pentru clasele prime costau:

8. parte Cor. 12—	A opta parte singur. Cor. 1-50
16. „ „ 24—	A patra „ „ „ 3—
24. „ „ 36—	Jumătate „ „ „ 6—
	Intreagă „ „ „ 12—

Din a 8-a
parte Nr.

46143
46144
46145
46146
46147
46148
46149
46150

La oaltă
12 Cor.

Din a 8-a
parte Nr.

119968
119969
119970
119971
119972
119973
119974
119975

La oaltă
12 Cor.

Loteria societară pe
acții din capitală ::

S. BOGDÁNY

Secția principală reg. ung. priv.

Loterie pe clase

Budapest VI., Károly-körut 20/f

Telegr. Adr.
„FORTUNA“.

TRAGEREA clasa I. în 21 și 23 Noemvrie.

Telef. 88—16.